

امام رضا(ع) پاسخ مسیحیان را با انجیل و پاسخ یهودیان را با تورات می‌داد

عضو هیئت علمی دانشگاه تهران، حضور امام رضا(ع) در طوس را عرصه بروز و ظهور علم بی‌کران ایشان دانست و گفت: مناظره امام رضا(ع) با بزرگان ادیان غیراسلامی، شاخصی برای شناخت شخصیت علمی ایشان به شمار می‌رود.

عضو هیئت علمی دانشگاه تهران، حضور امام رضا(ع) در طوس را عرصه بروز و ظهور علم بی‌کران ایشان دانست و گفت: مناظره امام رضا(ع) با بزرگان ادیان غیراسلامی، شاخصی برای شناخت شخصیت علمی ایشان به شمار می‌رود.

مجید معارف، عضو هیئت علمی دانشگاه تهران در گفت‌وگو با خبرنگار آیین و اندیشه فارس با بیان اینکه امام رضا(ع) در میان ائمه شیعه به 171#& عالم آل محمد(ص) معروف است، اظهار داشت: همه ائمه ما از علم لدنی و علم الهی برخوردار بودند و قاعدتا، ائمه را نمی‌توان به لحاظ میزان علم و دانش طبقه‌بندی کرد. بلکه هر یک از امامان ما به تناسب شرایطی که برای آنها حاصل می‌شد می‌توانستند گوشه‌ای از شخصیت خویش را در مقابل دوست و دشمن، شیعیان و اهل سنت آن زمان به نمایش گذارند.

وی گفت: امام رضا(ع) در دوران امامت 20 ساله خویش از جهات مختلفی توانست شخصیت علمی خویش را به منصف ظهور بگذارند و بعد علمی ایشان بیشتر آشکار شود از این رو شخصیت علمی امام رضا(ع) در سه حوزه شیعیان، علمای اهل سنت و حوزه ارباب مذاهب و ادیان غیراسلامی می‌توان مورد بررسی قرار داد، لذا ثامن‌الائمه(ع) به دلیل ضرورت‌هایی که در زندگانی‌اش واقع شد، شخصیت علمی خویش را مقابل این سه جبهه، پیش از هر امام دیگر به نمایش گذاشت و شاید به این دلیل به عالم آل محمد(ص) معروف شد.

* امام معصوم و ولایت ایشان، کانال صحیح فراگیری توحید به شمار می‌رود

عضو هیئت علمی دانشگاه تهران تصریح کرد: تاریخ زندگی امام رضا(ع) بعد از شهادت پدر بزرگوارش حضرت موسی بن جعفر(ع) نشان می‌دهد که ایشان به یک فتنه داخلی و انحراف مذهبی مبتلا شد، شک و تردید از ناحیه تعدادی از شیعیان که از اصحاب موسی بن جعفر(ع) واقع شد و آنها ادعای عجیب و غریبی مبنی بر انکار شهادت امام هفتم و عدم پذیرش ولایت حضرت رضا(ع) داشتند.

وی عنوان کرد: در شرایطی که امام رضا(ع) بر امامت خویش اصرار می‌کرد، مهم‌ترین محک، آزمونی و وسیله‌ای که حقانیت امامت امام هشتم را نشان می‌داد این بود که حضرت یک ادعای تام و نامحدودی را در خصوص پاسخ به شیعیان، مسائل علمی، حل معضلات علمی داشت که از این نظر، علم بی‌مثال خویش را به نمایش گذاشت.

معارف ادامه داد: تاریخ نشان می‌دهد در سال‌های ابتدایی امامت امام رضا(ع)، ایشان در زمینه حل مسائل شیعیان خصوصا کسانی که من‌باب آزمایش به امام رضا(ع) مراجعه کرده و می‌خواستند حدود علم آن بزرگوار را تشخیص دهند، اهتمام داشت از این رو حضرت فرصتی پیدا کرد و در 10 سال ابتدایی امامت خویش به رفع شک و شبهه، تنویر افکار و رد استدالات گروه واقفیه که در امامت ایشان شک داشتند، پرداخت.

وی با بیان اینکه همزمان با تلاش‌های علمی امام رضا(ع) در خصوص شیعیان شکاک و اصلاح نظام اعتقادی شیعه، حضرت با بزرگان اهل سنت مواجه می‌شد، اظهار داشت: بخشی از رسالت حضرت رضا(ع) این بود که حقایق اسلام را آشکار کند به ویژه ایشان در حوزه امامت خویش به شکل استدلالی انجام وظیفه می‌کرد. لذا وقتی حضرت از مدینه به ایران آمد طبق اسناد تاریخی در مرو به منبر رفت که اغلب مخاطبان‌شان اهل سنت و جماعت بودند، همچنین حضرت رضا(ع) در موضوع امامت و خلافت خویش در مقابل اهل سنت احتجاج می‌کرد که در همین ارتباط می‌توان به صدور حدیث 171#& سلسله‌الذهب؛ اشاره کرد.

این استاد دانشگاه گفت: وقتی امام رضا(ع) به نیشابور رسید، عده زیادی از مشتاقان حدیث، تقاضا کردند حضرت حدیثی را برای آنها عنوان کند. امام(ع) فرصت را مغتنم شمرد در همان حالی که سوار بر کجاوه بود فرمود ایها الناس پدر من از پدرش و ... از رسول خدا(ص) و پیامبر(ص) نیز از خود خداوند روایت کرده است که 171#& کلمه لا اله الا الله حصنی فمّن دخل حصنی امن من عذابی؛ و چون حضرات معصوم این حدیث را روایت کرده‌اند به حدیث سلسله‌الذاهب نام گرفت.

وی افزود: حضرت رضا(ع) در ادامه این حدیث، شرطی را برای توحید معرفی می‌کند که می‌تواند قلعه محکم الهی از عذاب جهنم باشد و آن شرط توحید 171#& ولایت؛ است. در حقیقت ایشان ارتباطی میان امامت و ولایت و حقیقت توحید برقرار می‌کند بدین معنا که اگر می‌خواهید توحید را بشناسید باید آن را از کانال صحیح فرا بگیرید بنابراین امام معصوم و ولایت ایشان همان کانال مخصوص این موضوع به شمار می‌رود.

* امام رضا(ع) به هر قومی با کتاب مقدس آن قوم پاسخ می‌داد

عضو هیئت علمی دانشگاه تهران، سومین حوزه‌ای که شاخص شخصیت علمی امام رضا(ع) بوده و شاید این جریان برای امامان قبل و بعد امام رضا(ع) کمتر رخ داده است را برخورد و مناظره امام رضا(ع) با بزرگان ادیان غیراسلامی از جمله: یهود، مسیحیت، صابئین، زرتشتی‌ها که پیروان مذاهب غیراسلامی در آن زمان بودند، برشمرد و عنوان کرد: این برگ از کارنامه علمی امام رضا(ع) در طوس گشوده شد، جایی که حضرت بعد از مهاجرت به ایران در آنجا ساکن شد و در حقیقت عامل تشکیل این جلسات، بحث، گفت‌وگو و مناظره، مأمون عباسی بود.

وی گفت: مأمون عباسی ابتدا نیت خیر نداشت و بسیار تمایل داشت که حضرت رضا(ع) در مناظرات علمی مغلوب شده و در اندکی شخصیت ایشان خفیف شود ولی از آنجا که امام مجهز به دانش لایزال الهی بود در این جلسات، حقایق اسلام را برای غیر مسلمانان نیز تبیین کرده و می‌فرمودند: اگر بخواهم می‌توانم جواب توراتیان را با تورات، جواب مسیحیان را با انجیل و جواب هر قومی را با کتاب مقدس خودشان بدهم.

* توصیه به مطالعه کتاب «مسند الامام رضا(ع)«

معارف خاطرنشان کرد: اگر علاقه‌مندان، امروز به کتاب «عیون اخبار الرضا(ع)« شیخ صدوق مراجعه کنند، بسیاری از روایات امام رضا(ع) در حوزه‌های گوناگون ثبت شده است.

علاوه بر اینکه در زمان ما نیز فردی به نام «شیخ عزیزالله عطاردی« مجموعه کاملی از سخنان، روایات، بحث‌های علمی و مناظره‌های امام رضا(ع) را در کتاب مرتبی به نام «مسند الامام الرضا(ع)« در دو جلد جمع‌آوری کرده است و من خواندن آن را به تمام علاقه‌مندان ثامن‌الائمه(ع) توصیه می‌کنم.